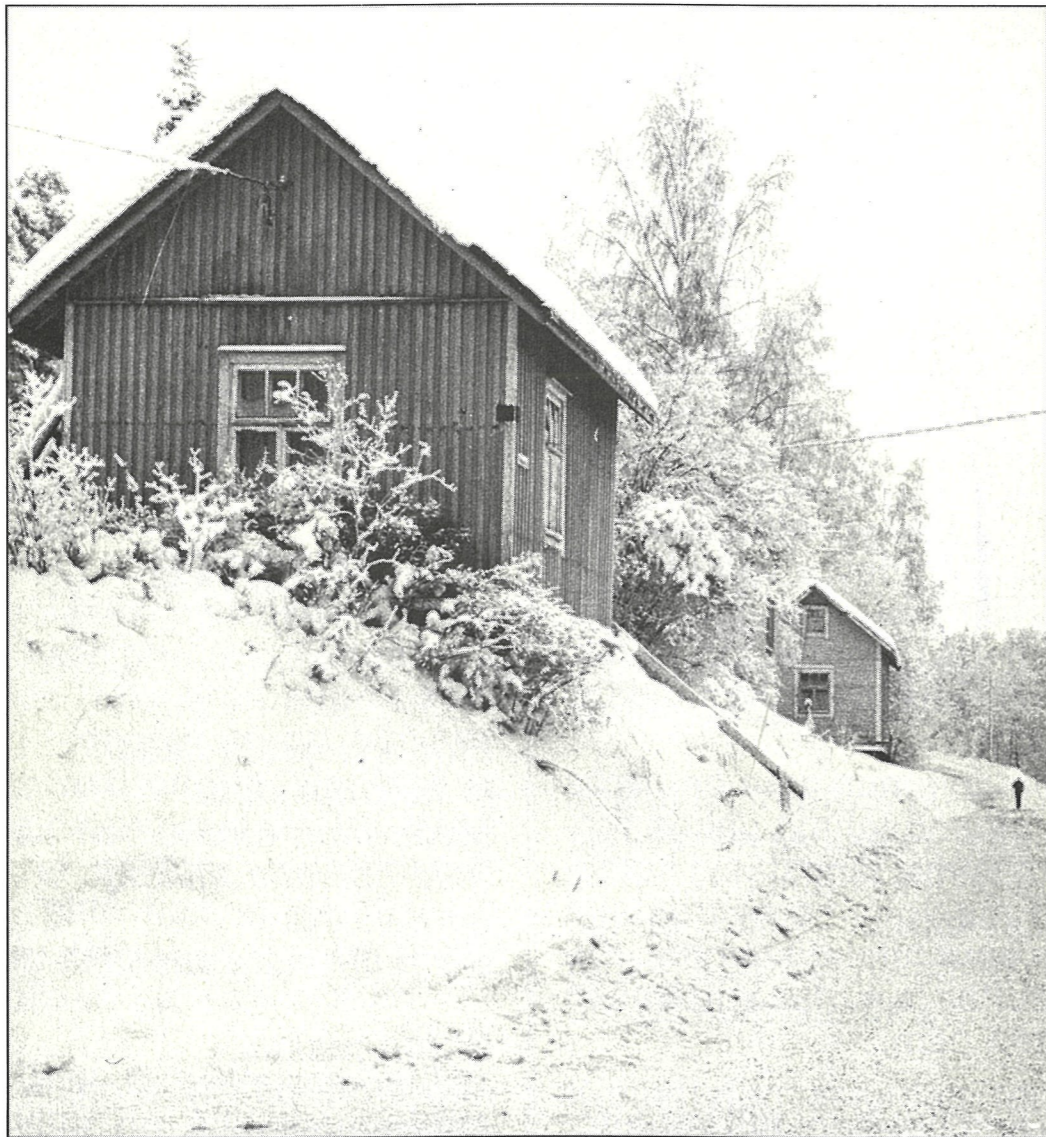

TUNTOSARVI

Selkolehti • tammikuu 1/1991

TUNTOSARVI

Tammikuu n:o 1/1991
17. vuosikerta

Julkaisija

Suomen Kuurosokeat ry
Ilmestyy 11 kertaa vuodessa
iso- ja pistekirjoituksella
sekä ääni- ja videokasettina.

Päätoimittaja

Leena Turunen

Toimittaja

Raili Karisaari

Toimitus, tilaukset ja osoitteenmuutokset

Mäkelänkatu 52 A
00510 Helsinki
Puhelin: 90 39604 674
Tekstipuhelin: 90 39604 677

Painopaikka

Vammalan Kirjapaino Oy
PI 92
38201 Vammala

Tilauhinta

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 150 mk/12 kk

Sisällys

Hyvät lukijat	
Hyvää Uutta Vuotta kaikille	3
Kuurosokeiden juhluvuosi 1991	4
Yritämme voittaa vaikeudet	5
Tuula urheilee ja opiskelee	7
Sampola — koti ja työpaikka	8
Margit odottaa kesää	10
Tähtien taakse	11
Terveisiä Marjukalta	12
Näkökentältä	13
Hyvän tulkin muotokuva	14
Kiittäminen on kaunista	15
Tuokioita	15

Seuraava lehti ilmestyy 15.2.1991

Hyvät Tuntosarven lukijat!

Kädessäsi on nyt tämän vuoden ensimmäinen Tuntosarvi. Se on taas hiukan erilainen kuin aikaisemmat lehdet.

Tämä tammikuun Tuntosarvi ei ilmesty viitottuna videona. Vielä emme tiedä, saammeko rahaa videolehden jatkuvaan tuotantoon. Se selviää tammi—helmikuun aikana. Äänikasettien tuotantoa jatkamme joka tapauksessa.

Teiltä, lukijoilta toivomme tänäkin vuonna kirjoituksia. Mutta huomattavaa, mitä lyhyempi kirjoituksenne on, sitä varmemmin se julkaistaan. Siis, yksi käsin kirjoitettu liuska, enintään kaksi. Älkää pahastuko, jos joudumme kirjoituksianne käsittelemään (stilisoimaan). Näin tekevät kaikki lehtien toimitukset.

Tässä lehtien ilmestymisaikataulu, sekä päivät jolloin aineisto pitää olla toimituksessa:

N:o	Aineisto toim.	Ilm.pv.
2.	24. 1.1991	15. 2.1991
3.	21. 2.	15. 3.
4.	21. 3.	17. 4.
5.	24. 4.	17. 5.
6—7	23. 5.	17. 6.
8.	25. 7.	19. 8.
9.	21. 8.	16. 9.
10.	19. 9.	15.10.
11.	23.10.	15.11.
12.	20.11.	16.12.

PÄÄKIRJOITUS

Hyvää Uutta Vuotta kaikille!

Tätä kirjoittaessa eletään vielä joulukuuta 1990. Olen lähdössä tutustumismatkalle Helen Keller -keskukseen Amerikkaan. Rahat matkaani varten sain kotikuntani Lions Clubin Punainen Sulka -90 keräyksestä.

Viime päivät olen lukenut nipun papereita, jotka kertovat HKC:n toiminnasta. Amerikkalaisella ja suomalaisella kuurosokeiden työllä on yhteisiä piirteitä. Niistä kerromme enemmän matkan jälkeen.

Alkanut vuosi on yhdistyksemme juhluvuosi. Joulukuussa 1991 yhdistyksemme täyttää 20 vuotta. Yhdistys on vielä nuori, mutta kehitys on ollut nopeaa ja määrätietoista.

Juhluvuoden aikana jatkamme tiedottamista kuurosokeudesta ja kuurosokeiden tarpeista. Viime kesänä julkistettiin Kuurosokeat Suomessa -tutkimuksen I osa. Sen sisältö, Vamman määrittely ja tunnistaminen, kertovat karua kieltä tiedon tarpeesta.

Suomessa on asiantuntemusta, mutta eri tahojen keskinäinen yhteistyö on kankeaa. Lisäksi vammojen yhteisvaikutusta ei huomioida riittävästi. Tuen ja kuntoutuksen piiriin ohjautuminen on sattuman varaista. Viranomaisien päätöksentekoa ohjaa taloudellisuusajattelu.

Vamma on harvinainen. Yhdessä kunnassa saattaa olla vain 1—2 kuurosokeaa. Pienen ryhmän erityistarpeet hukkuvat äänekäimpien ryhmien vaatimuksiin. Palvelujen kehittäminen erityistarpeiden mukaan jää vähäiseksi.

Voimme olla tyytyväisiä siihen, että meillä on aluesihteerit. Yhdistyksen tehtävä on levittää tietoa kaikkiin viranomaisiin; lastentarhoihin, kouluun työpaikoille ja muihin laitoksiin. Julkisten laitosten pitää ottaa kaikkien kansalaisten tarpeet huomioon. Juhluvuoden aikana kerhot voisivat miettiä, miten olla positiivisesti esillä. Ketään ei kannata moitita eikä syytellä, vaan kerromme millaista on elää kaksoisvamman kanssa. — Jutelkaa, kyselkää omaisilta, aluesihteeireiltä. Miettikää yhdessä, mitä voisitte tehdä asiamme hyväksi. ■

Pirkko

Yhdistyksen perustajajäseniä: vas. Matti Ristinen, Seppo Kamppinen, Eero Rantatalo, Oiva Maksimainen, Uuno Hyvönen, Paavo Korhonen ja Kaija Multala, nykyisin Salekari.

Kuurosokeiden juhlavuosi 1991

Alkanut vuosi on yhdistyksen juhlavuosi. Yhdistyksen perustamisesta tulee kuluneeksi 20 vuotta.

— Yhdistys on melko nuori. Nuoruuteen kuuluu nopea kasvaminen ja kehittyminen. Näin on tapahtunut meilläkin ja sitä on syytä juhlaa.

Juhlavuoden aikana järjestetään monia tapahtumia, joiden järjestelyt ovat jo täydessä käynnissä.

Kulttuuritapahtuma Tampereella

Tampereella järjestetään kuurosokeiden kulttuuritapahtuma syksyn aikana. Tarkkaa ajankohta ei ole vielä tiedossa. Tapahtuman keskuspaikkana on Kuurosokeiden Palvelutalo. Sinne järjestetään näyttely, jossa on esillä kuurosokeiden maalauksia, savitöitä ja erilaisia käsitöitä.

Ohjelmassa on myös teatteriesityksiä ja konsertteja eri puolilla Tamperetta.

Kulttuuritapahtuma on tarkoitettu kuurosokeille ja kaikille muillekin kiinnostuneille.

Usher-symposium Helsingissä

Usher-symposium kokoontuu Helsingissä 12.—13. elokuuta. Tilaisuuteen tulee kolme amerikkalaista ja kaksi ruotsalaista asiantuntijaa, jotka luennoivat Usherista.

Vieraiksi kutsutaan suomalaisia lääkäreitä, kuulontutkijoita ja muita kuntoutustyöntekijöitä.

Symposiumin yhteyteen järjestetään apuvälinenäyttely; näytteilleasettajina ovat Usher-asiaan liittyvät maahantuojat ja myyjät.

Yhdistyksen 20-vuotisjuhla

Yhdistyksen 20-vuotisjuhla pidetään joulukuussa, todennäköisesti Helsingissä. Juhlassa julkistetaan yhdistyksen historiikki. Sitä on parhaillaan kokoamassa Jukka Ahola, Näkövammaisten Ammatikoulun entinen rehtori.

Muita tapahtumia

Elokuun alussa on kuurosokeiden työntekijöiden maailmankonferenssi Örebrossa Ruotsissa. Siellä kerrotaan juhluvuodestamme ja Suomen kuurosokeustyöstä.

Myös kaikissa vuoden aikana järjestettävissä tapahtumissa korostetaan juhluvuotta.

Teatteriharrastus on tämän vuoden »lempilapsi». Järjestämme useita teatterileirejä ja tuemme alueellisten kerhojen teatteriharrastusta. ■ -RK

Martha ja Albert: »Yritämme voittaa vaikeudet»

Haastattelija: Seija Troyano

Martha ja Albert Palmby ovat valoisia ja onnellisen tuntuista ihmisiä. Sen huomaa vaikkapa hellästä suukosta, jonka he vaihtavat keskenään. Heistä on helppo pitää. Heidän kanssaan voi myöskin keskustella avoimesti monenlaisista asioista.

Yli 10 vuotta sitten Albert vammautui onnettomuudessa ja joutui pyörätuoliin. Myös hänen näkönsä ja kuulonsa heikentyivät. Martha, sairaanhoitajavaimo, toimii nyt Albertin apuna; tulkkina, autonkuljettajana jne.

Millaiselta tuntuu, kun toinen on vammaainen ja toinen vammaton?

— Emme ajattele näitä asioita joka päivä. Avioliitto on luotu kestämään läpi elämän. Emme tiedä, mitä elämä tuo tullessaan. Kukaan ei ole luvannut meille helppoa elämää.

Entä jos saa vammaisen lapsen? Rakastaako häntä vähemmän vammaisuuden vuoksi?

— Ei varmaankaan. Tilanteen hyväksyy ja siihen asennoituu sen mukaan. Vammaista lasta voi rakastaa enemmänkin ja olla lapsestaan ylpeä kuten muutkin vanhemmat.

Mikä on tärkeintä avioliitossanne?

— Kuurosokeiden avioliitossa ja perheessä on tärkeää huolehtia, että kommunikointi toimii mahdollisimman hyvin.

— Avioliitossa tärkeää on hyvä ja tasapainoinen parisuhde, että kumpikin voi avoimesti kertoa tunteistaan. Pitää voida puhua asiat selviksi puolin ja toisin.

Teetkö Sinä Martha asioita Albertin puolesta? — Passaatko häntä? Kyllä, kyllä, kyllä. . . vastauksia tulee molemmilta.

Mistä saatte voimia jaksaa eteenpäin?

— Synnynnäisestä elämänilosta! Ei elämä ole ruusuilla tanssimista. Monenlaiset asiat antavat voimaa ja tuottavat iloa; kurssi NUD:ssa, matka Suomeen, kuurosokeiden konferenssi Fredericiasassa. . . muutamia hienoja asioita mainitaksemme.

Hyväksyttekö nykyisen tilanteenne, vai kapinoitteko sitä vastaan?

— On selvää, että uusi tilanne pitää hyväksyä. Mutta samalla pitää yrittää murtaa rajoituksia, joita vammaisuus tuo itselle ja toisille. Tyytymättömyys voi olla tasapainossa elämänilon kanssa. Vaikeudet yritämme voittaa.

Mitä harrastatte yhdessä?

— Marthalla on paljon käsityöharrastuksia ja itse solmin mielelläni ryijyä, kertoo Albert. — Luen hyvän kirjan ja keskustelen siitä Albertin kanssa, sanoo Martha.

Entä unelmanne?

— Elämme nykyisyyttä — päivän kerrallaan, sanovat Palmbyt ■

Jos nuorta ja kaunista ihmistä kielletään rakastamasta, se on samaa kuin kiellettäisiin puulta lehtiminen toukokuussa.

Catherine Bernard

Tuula opiskelee ja urheilee

Tuula Hartikainen pitää eläimistä. Hän ehti työskennellä seitsemän vuotta maatalouslomittajana. Sitten kuulo ja näkö heikkenivät ja hän joutui luopumaan tästä työstä.

Päätäväinen Tuula ei kuitenkaan jäänyt pyörittelemään peukalotaan kotona. Hän lähti opiskelemaan itselleen uutta ammattia Arlainstituuttiin.

Ensi keväänä 28-vuotias Tuula valmistuu kuntohoitajaksi. Opiskelu on kieltämättä ollut rankkaa, Tuula sanoo. — Siinä on vaadittu siisua ja kärsivällisyyttä.

Opiskelun vastapainoksi urheilua

Tuulan urheilu-innostus heräsi kesällä -89. Hän oli silloin kesätöissä samassa hoitolaitoksessa, kuin tunnettu näkövammainen kultamitali- ja olympiahihtäjä Kirsti Penanen.

Tytöt puhuivat usein urheilusta. Joskus töiden jälkeen he lähtivät yhdessä harjoittelemaan. Tuula löysi lajikseen kiekon, kuulun ja linkopallon. Innostus lisääntyi ja pian harjoittelu tuotti tuloksia.

Kesällä -90 Tuula oli mukana näkö- ja liikuntavammaisten MM-kisoissa Assenissa Hollannissa. Tuula pääsi kiekossa neljännelle ja kuulassa kuudennelle sijalle. Elokuussa Porissa pidetyissä SM-kisoissa Tuula voitti kultamitalin linkopallossa ja hopeaa kiekossa ja kuulassa.

Innostus urheiluun ei syttynyt yhtäkkiä

Jo nuorempana Tuula harrasti yleisurheilua Varkauden Tarmon riveissä. Nyt Tuula haluaa ennakkoluulottomasti kokeilla rajojaan. Hänestä olisi mukavaa menestyä mahdollisimman hyvin. Koulua hän pitää kuitenkin tällä hetkellä tärkeimpänä — urheilu saa muun liikenevän ajan.

Tulevaisuus näyttää valoisalta

Tuula haluaa elää niin normaalia elämää kuin mahdollista — vammasta huolimatta. Hän haluaa rohkaista myös muita kuurosokeita opiskelemaan, urheilemaan ja kehittämään itseään. Lopuksi pitää Tuulalta vielä kysyä, jääkö poikaystävillekin aikaa? — Sellaiseen aika ei nyt riitä, Tuula naurahtaa. ■ -ST

Sampola- koti ja työpaikka

Sampola on kuurojen ja kuurosokeiden oma suojatyökeskus, lajissaan ainoa Suomessa. Sampola on myös palvelutalo. Aasukat voivat elää siellä täysin itsenäistä elämää. He voivat saada myös erilaisia palveluita, jos he niitä pyytävät.

— Sampolan tarkoitus on järjestää suojatyötä näille ihmisille viittomakielisessä yhteisössä. Täällä kommunikaatio pelaa työntekijöiden ja työnjohdon välillä, sanoo Sampolan johtaja Valde Räisänen. — Tulin taloon vuonna 1983. Ensimmäinen työ oli miettiä, mistä saada lisätiloja työntekijöille. Nyt, muutamaa vuotta myöhemmin on tullut uutta mietittävää. Ensin mietin mistä saadaan lisää työntekijöitä. Ajoittain kärsimme jopa työvoimapulasta. Viittomakielinen yhteisö ei vedä samalla tavoin kuin aikaisemmin. Yhteiskunta on alkanut huolehtia omista vammaisistaan heidän kotiseuduillaan entistä paremmin.

Sampolan johtaja Valde Räisänen.

Teemme tulosta

Vuonna 1986 perustettiin 3—4 paikkainen terapiaosasto, joka toi lisää työntekijöitä. Osaston leivissä on 3—4 vaikeasti vammautunutta ihmistä. — Työ ei ole mitään askartelua. Se on tuloksellista työtä, Räisänen painottaa. Kaikki työ tähtää hyvään tulokseen ja siinä on järkeä, hän jatkaa. Vuoden 1989 tulos oli 1,5 miljoonaa markkaa, joten mistään askartelusta ei ole kysymys. Töitä olisi enemmän kuin ehdimme tehdä.

Silti laman merkit ovat näkyvissä. Halpatuonti on uhkaamassa korkealaatuista suomalaista käsityötä. Aidot materiaalit korvataan muovilla, joka on halvempaa. Tämä suunta näkyy erityisesti harjapuolella.

Kädestä käteen viittovat Ossi Jalo ja työnjohtaja Heikki Lehtonen.

Huonekalujen korjaus suosittua

— Huonekalujen entisöinti ja verhoilu ovat nyt muodissa. Huonokuntoisista antiikkihuonekaluista tulee kuin uusia. Tämä osasto on Sampolan »lippulaiva», Räisänen sanoo. Käsityönä syntyy aitoa tavaraa.

Sampolan ammattimiehet ja -naiset osaavat työnsä.

Huonekaluosastolta siirrymme katsomaan harjojen tekoa ja rotinkiosastoa. Kaikkialla on työn touhu.

Palvelutalo, koti

Sampola on kuin mikä tahansa pieni kerrostalo. Siellä voi asua täysin itsenäisesti. Palveluita saa, jos niitä itse pyytää.

— Tärkeää on että takaamme asukkaille perusturvan ja seuraamme ihmisen elämää läheltä, Valde Räisänen miettii.

Aasukat voivat ruokailla talon yhteisessä ruokailutilassa tai tilata keittiöltä ruokaa omaan kotiinsa. Asukas voi saada kodinhoito-apua sekä apua jokapäiväisten asioiden hoidossa. Hänen turvanaan on hälytinja järjestelmä sekä iltatyöntekijä. Häntä autetaan terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa, tiedonsaannissa ja valvotaan hänen etujaan.

— Asukkaiden puolesta ei tehdä sellaisia asioita, jotka he voivat tehdä itse, Räisänen sanoo. Sampola tekee kuntien kanssa ostopalvelusopimuksia. Sampola laskee kunnalle sekä asumispäivien että suojatyöpalvelupäivien mukaan. ■ -LT.

Margit odottaa kesää

Margit Karhulla on iloiset kasvot. Hän näyttää onnelliselta, kun hän istuu tulkkinsa kanssa syyskokouksessa Joensuun Kimmelissä. — Minä olen tosiaankin iloinen ihminen, hän tunnustaa.

— On ihanaa, että on tulkkeja, joiden avulla voi päästä mukaan eri tilaisuuksiin. Tuntuu hyvältä, että joku ottaa yhteyttä, taputtaa olalle ja tarttuu kädestä kiinni, hän sanoo.

Margit syntyi kuurona ja vähitellen alkoi mennä näkö. Hän kävi ruotsinkielisen kuurojen koulun Porvoossa. — Näen hiukan hahmoja ja erilaisten värien sekoitusta. Tulen kuitenkin toimeen tutussa ympäristössä.

Margitin mies on kuollut ja hänellä on yksi poika. Koti on Hämeenlinnassa, Sampolan palvelutalossa. Siellä hänellä on myös työpaikka. Margit asuu yksin, mutta hänen apunaan on Marja. Hän auttaa arkipäivän askareissa, lukee kirjeet ja auttaa kirjoittamisessa.

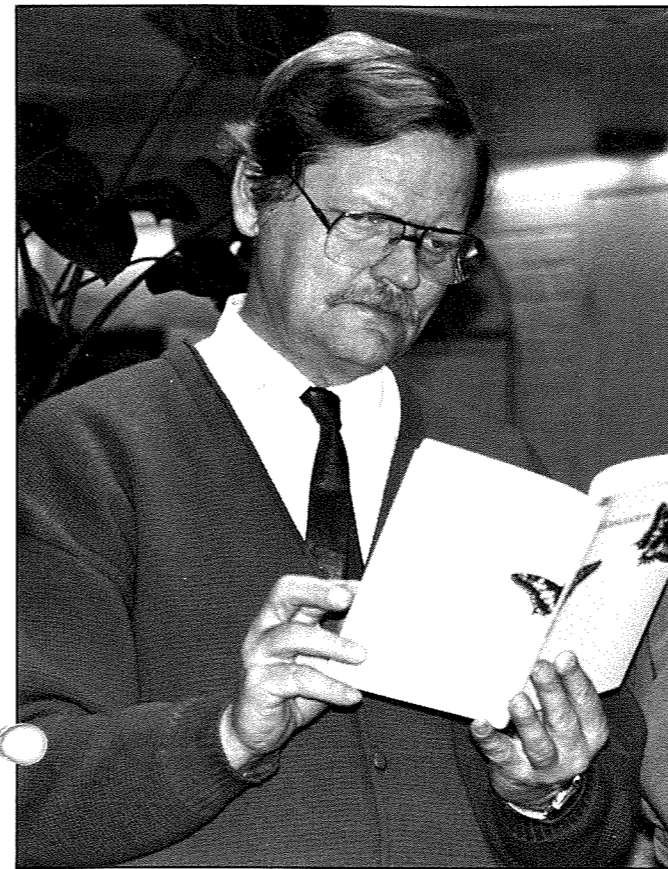
Mitä harrastat?

— Torstaisin saan avukseni oppaan. Voin käydä vaikka lääkärissä tai lenkillä. Virkkaan myös paljon. Kuurosokeiden yhdistys on tärkeä. Olen ollut mukana kuurosokeiden kokouksissa sekä matkoilla kotimaassa ja ulkomailla.

Margitin päällä on kauniisti kirjoitettu hame. — Se on matkamuisto Marokosta, jossa olen käynyt kaksi kertaa. Margit oli myös kuurosokeiden matkalla Kreetalla viime lokakuussa.

Ystävät ovat elämän ilo

— Minulla on paljon ystäviä ja käymme kylässä toistemme luona. Matkoilla ja kokouksissa tutustuu myös uusiin ihmisiin. Sekin on hyvä asia. Odotan kovasti joulua ja ensi kesää. Silloin saan taas matkustaa ulkomaille; etelään, lämpimään. ■ -LT

Pekka Juusola: Tähtien taakse

Muistan hyvin sen talvisen pakkasillan, kun vanha pappani näytti taivaalle ja opetti missä on Pohjantähti tai Otavan tähtikuvio. Olin silloin 9 vuotias. Siitä alkoi kiinnostukseni avaruuden kiehtovaan maailmaan.

Jokaisella ihmisellä pitää olla jokin harrastus, joka voi säilyä läpi elämän. Minua ovat aina kiehtoneet tähtitaivaan ihmeet, sen kauneus ja ääretön laajuus. Olen lukenut melkein kaiken, mitä tiedemiehet ovat saaneet selville syvästä avaruudesta.

Kuinka pitkä on valovuosi?

Ihmettelet, mikä avaruudessa on niin kiinnostavaa?

— Ehkä sen käsittämättömän suuri koko. Avaruudessa välimatkoja ei mitata kilometreissä vaan puhutaan valovuosista.

Ajatelkaapa, että valonsäde kulkee maasta kuuhun yhdessä sekunnissa, ja maasta aurinkoon 8 minuutissa. Siis aurinko, ja 8 muuta planeettaa ovat vain muutamien valominuuttien päässä meistä. Olemme aivan lähinaapureita oman aurinkomme ympärillä.

Mitä ovat sitten ne tuhannet muut tähdet, jotka näkyvät taivaalla?

— Ne ovat kaikki samanlaisia aurinkoja, kuin meidän aurinkomme. Ne ovat niin kukana, että näkyvät vain pienenä valopisteenä. Meidän aurinkomme näyttää isolta valopalloilta, koska on niin lähellä. Seuraava aurinko eli tähti on niin kaukana, että valonsäteelläkin kuluu matkaan 4,2 vuotta.

Mikä on galaksi?

Taivaalla näkyvät tähdet eivät ole yksinäisiä, vaikka siltä näyttää. Aurinko ja muut tähdet kuuluvat linnunrata-järjestelmään, jota sanotaan galaksiksi. Nämä tähtijoukot eli galaksit ovat kuin saaria avaruudessa. Galakseja avaruudessa on miljoonia ja taas miljoonia.

Siinä galaksissa, johon aurinkomme kuuluu, on 200 miljoonaa tähteä. Jos joku alkaisi kynällä naputamaan pöytään 3 kertaa sekunnissa, niin menisi 1000 vuotta, ennenkuin jokaiselle tähdelle olisi napautettu yhden kerran.

Tähdetkin kuolevat

Joku on sanonut, että timantit ja tähdet ovat ikuisia. Niin asia ei ole. Tähdet syntyvät ja kuolevat. Niin käy meidän auringollekin muutaman miljardin vuoden päästä. Aurinko muuttuu ensin suureksi punaiseksi palloksi. Sitten se kutistuu pieneksi valkoiseksi kääpiöksi ja elämä maapallolla on ohi. Meistä kukaan ei ole sitä näkemässä, mutta ehkä silloin ihmiset ovat muuttaneet jonkin toisen tähden planeetalle ja elämä jatkuu siellä.

Tunnen suurta kunnioitusta tiedemiehiä kohtaan, jotka tutkivat avaruuden salaperäisiä ilmiöitä. Itse näen vain auringon, kuun ja pari kirkkainta planeettaa. Mutta tiedän, että taivas on tavattoman kaunis tuhansine tähtineen. ■

Lapsen mieli on kuin tuulisella paikalla sytytetty kynttilä: sen valo häilyy koko ajan.

Fenelon

Terveisiä Marjukalta!

Marja La Cross, kuopiolainen tulkki ja viittomakielen opettaja asuu tällä hetkellä USA:ssa. Sinne hän muutti heinäkuun lopulla. Hän jätti Kuopioon tulkinmentävän aukon.

Marjukka on naimisissa amerikkalaisen Dilin kanssa. Dili on asunut Kuopiossa reilut seitsemän vuotta. Nyt on Marjukan vuoro asua Dilin kotimaassa. Vaihtelu virkistää. Marjukka on entinen viittomakielen opettajani. Kirjoitin Marjukalle ja kyselin, mitä hänelle kuuluu. Marjukka kirjoitti, että pieni koti-ikävä vaivaa.

— Marjukka työskentelee hoitajana CP-vammaisten palvelukeskuksessa. Työ on raskasta, mutta keskuksen asukkaat ja työtoverit ovat mukavia. Eräs asukkaista on kuuro. Hänen kanssaan Marjukka voi harjoitella amerikkalaista viittomakieltä.

Elämä Amerikassa on erilaista

Amerikkalaiset tekevät kovasti työtä. Kahdeksan tunnin työpäivään ei sisälly lounastaukoja. Vuosilomat ovat lyhyitä, noin 1–2 viikkoa. Sunnuntai-korvaus palkanlisänä ei ole automaattista. Omassa työssään Marjukka ei saa sunnuntai-korvausta. Mutta hän saa kahden viikon palkallisen vuosiloman.

Ikävä Suomeen

Eläminen Amerikassa on kuitenkin halvempaa kuin Suomessa. Ruoka, juomat, vaatteet ja bensini ovat halvempia. Palkasta jää enemmän käteen kuin Suomessa. On varaa joskus hemmotella itseään; käydä elokuvissa tai ravintolassa syömässä.

Ikävä vaivaa myös Diliä, Marjukka kirjoittaa. Molempien ajatukset lentävät usein Kuopioon. — Sinne me vielä palaamme. Mutta milloin, sitä emme vielä tiedä, Marjukka lupaa. — Ja lopuksi: Terveisiä Suomeen, kaikille ystäville ja tutuille! ■

Näkökentältä

Taas on uusi vuosi alkanut! Mitähän se tuo tullessaan? Näemmekö sen yhtä selvänä, kuin menneen vuoden?

Siinäpä onkin jännittävä asia edessä meille näkövammaisille, että miten tuonkin vuodenajan taas näkee.

Kuulovammaiset taas jännittävät, miten alkaneena vuotena tullaan elämässä toimeen tuon huonon tai olemattoman kuulon kanssa.

Keskuudessamme on myös sellaisia kohtalotovereita, joilla ovat nuo molemmat aistit »loppuunkuluneet» tai jo syntymästä asti ehkä puuttuneet. Yhteistä meille kaikille on aina tuo jännittäminen. Elämä meillä kaikilla on siis erittäin jännittävää!

Tänäkään vuonna ei sovi unohtaa erästä tärkeää juttua — nimittäin huumoria. Joku viisas on antanut meille siitä hyvän ohjeen elämän varrelle. »Jos ihminen hymyilee — ja varsinkin jos hän nauraa, hän pidentää päivällä elämänsä.»

— Eikös olekin hyvä konsti pidentää elämänsä? ■

Hilkka Nieminen

Hyvän tulkin muotokuva

Mitä seikkoja kuurosokean on otettava huomioon, kun hän valitsee itselleen tulkkia?

— Tämä askarruttaa monen mieltä. Tässä muutamia vihjeitä apua tarvitseville.

Ensimmäiseksi on tutkittava tulkkiehdokkaan pituus ja kengän numero. Jos tulkilla on suuret kengät pituuteen verrattuna, hän seisoo tukevasti omilla jaloillaan ja ajattelee omaa uraansa. Tällainen henkilö ei sovellu kuurosokean tulkiksi, sillä hän ei joustavasti mukaudu tehtäviin, joihin tulkki kuurosokean kanssa joutuu.

Seuraavaksi tarkastetaan nilkat. Jos tulkilla on nilkkasuojukset, hän on ammattilainen. Hän on varautunut saamaan potkuja nilkkoihinsa opastaessaan kuurosokeaa. Hänessä on ainesta vaativiin tehtäviin, joten tutkimista kannattaa jatkaa.

Seuraava tärkeä tarkastelunkohden on kädet. Sormet ovat tulkil-

le aivan välttämättömät. Ilman sormia on aika vaikea sormittaa aakkosia. Käsiin on myös helppo tarttua, kun kuurosokea tarvitsee opastusta tai vaikkapa kädestäpitelyä.

Pitkät hiukset ovat avuksi silloin, kun yhden tulkin on opastettava kuurosokean kaverin kaveriakin. Tällainen tilanne on monelle tuttu. Kaikkihan tietävät, kuinka huonosti kunnat myöntävät kuurosokeille tulkkeja näinä ankeina aikoina.

Olosuhteiden pakosta kuurosokea joutuu usein kokemaan ympäristönsä kovuutta. Molemmipuolisen turvallisuuden takia on eduksi, jos tulkilla on pehmukkeita sopivissa paikoissa. Kokemus on osoittanut, että parhaat paikat pehmukkeille on tulkin takana lantion korkeudella ja edessä rinnan korkeudella.

Jotkut kiinnittävät huomiota myös sellaiseen seikkaan, kuin käyttääkö tulkki hametta vai housuja. Tärkeintä tulkkia valittaessa on kuitenkin luottaa enemmän omiin käsiinsä kuin silmiinsä.

Kiellettyjen asioiden tekeminen on ihmisistä kaikkein hauskinta. Niinpä kiellänkin tulkkioppaiden valitsijoita käyttämästä näitä vihjeitä hyväkseen. Kuurosokeille sen sijaan toivotan hauskoja tulkinvalintahetkiä. ■

Nimim.
»Tulkkauttaja»

Kiittäminen on kaunista

»Kiitos» on hyvin lyhyt sana, mutta vaikuttava. Niin kiire ei ole koskaan, etteikö kiitos ehdi suusta ulos.

Arvokas lahja ei ole ainoa kiittämisen aihe. Kiittää voi siitä, kun saa ruokaa tai puhdasta vaatetta tai tulee hyvä mieli. Jos jokin suru painaa mieltä ja toinen lohduttaa, on aina paikallaan kiittää siitakin.

Kiitoksen arvoinen asia on myös se, kun joku on tehnyt paljon työtä hyväksemme; järjestänyt kutsuja, jossa me voimme seurustella ja puhua suunnitelmistamme. Kiitos ilahduttaa ja auttaa yrittämään taas eteen päin.

Muistan kun tyttäreni tuli koulutoverinsa kutsuilta kotiin. Oli ollut juhlalliset päivälliset ja hän oli saanut kovasti huomiota osakseen hyvien käytöstapojensa vuoksi. Hän tuli kotiin ja sanoi minulle:

— Olen, äiti kiitollinen, että meillä on opetettu hyviä käytöstapoja. Muistan miten hän säteili ilosta ja

kertoi vierailustaan. Se oli ollut hänelle elämys ja arvatkaapa olinko onnellinen kiitoksesta.

Hyvät teot ja sanat tuottavat hyvää oloa. Tärkeää on myös, että puoliso tai ystävä saa huomiota ja kiitosta osakseen.

— Kiitos tästä päivästä. Olen saanut kuivatella verhoja ja ripustella raikkaan tuoksuisena niitä ikkunoihin. Ne antavat enemmän valoa sisään, kun syksyn pimeät ovat tulossa. ■

Iris Alkio

Tuokioita

*Elon kangasta kauan
jo kutonut oon.
Myös murheita siihen on luotu.
Sillä harvalla meistä
on kokonaan
elo murheista vapaana suotu.*

*Sitten joskus,
kun eloni päättyvä on,
kiitän luojaani
hetkistä noista.
Niin ilojen, riemujen
hetkistä — kuin surujen
tuokioista.*

Hilikka Nieminen